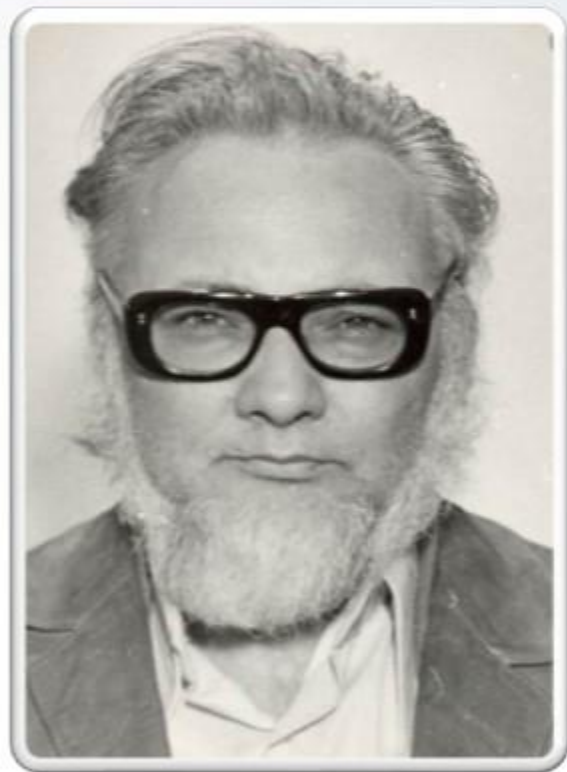

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ USARB

**„Destinul lui Goma,
este destinul
unui basarabean”.**

Mihai Cimpoi

(2 octombrie 1935 - 25 martie 2020)

Omagiu la 85 de ani

**– Ce ești tu, Paul Goma? Ești disident? Opozant? Comunist, fascist? Anarhosindicalist,
libers chimbist?**

Ești de dreapta, de stânga?

De centru-trei-sferturi-spre-nord-est-față-de-sud-est?

Ce ești?

**...Întâmplător, sunt scriitor. Prin structură, prin educație, formație, întâmplător
gândesc, acționez potrivit unui cod moral... Am învățat, acasă, să fiu pentru bine și
împotriva răului – orice culoare ar avea, indiferent dacă poartă
în frunte svastică ori secere-și-ciocan, indiferent dacă dictează în numele
naționalismului sau în al internaționalismului...**

**(GOMA, P. *Culoarea curcubeului* '77. Ch. : FLUX,
2003. 270 p. ISBN 9975-77-038-X.)**

TABEL CRONOLOGIC

- **1935 – 2 octombrie se naște Paul Goma în satul Mana, comuna Vatici, județul Orhei**
- **1940 – în urma ocupării Basarabiei de ruși, familia Goma încearcă o refugiere peste Prut**
- **1941 – tatăl său (Eufimie Goma) este ridicat de NKVD și deportat în Siberia**
- **1942 – începe să frecventeze școala primară în satul natal**
- **1946 – intră prin concurs, ca elev bursier, la Școala Normală „Andrei Șaguna” din Sibiu**
- **1948 – elev în clasă a VII-a de „Ciclul Doi” la Gimnaziu din Șeica Mare, județul Târnava Mare**
- **1949 – intră prin concurs elev bursier în clasă a VIII-a a Liceului „Gheorghe Lazăr” din Sibiu**

- **1952** – elev în clasa a X-a, este „convocat la securitatea din Sibiu și „reținut” opt zile, după care este exmatriculat din toate școlile din țară. Reușește să se înscrie la Liceul „Negru Vodă” din Făguraș
- **1953** – absolvă liceul. Încearcă să dea examen de admitere la Institutul de Cinematografie
- **1954** – intră prin concurs la Institutul de literatură „Mihai Eminescu” din București
- **1956, 22 noiembrie** – este arestat și condamnat la doi ani de închisoare pentru „agitație publică”
- **1958** – eliberat din Gherla, dar trimis pentru 36 de luni în domiciliu obligatoriu în Bărăgan (urmate de alte 24 de luni)
- **1966, ianuarie** – depune la ESPLA manuscrisul romanului *Ostinato*

- **1967, ianuarie – constatând că romanul Ostinato nu-i va fi publicat în România, îl trimite în Occident**
- **1968, 22 august – apare volumul de proză Camera de alături – primul și ultimul în România, pînă în 1990**
- **1970 – i se interzice să publice**
- **1971, 14 octombrie – la Târgul de carte de la Frankfurt/Main se lansează romanul Ostinato de Paul Goma în traducere germană (Suhrkamp), franceză (Gallimard)**
- **1976 – continuă (din 1971) să se transmită la Europa liberă, în lectura autorului, fragmente din cărțile sale**
- **1977, ianuarie – printr-o scrisoare difuzată de Europa liberă, Goma se solidarizează cu Charta 77, inițiată de intelectualii cehoslovaci**
- **1977, 1 aprilie – arestat**

- **1977, 2 noiembrie** – împreună cu soția și fiul ajung în Franța, unde ce azil politic
- **1980** – director al colecției Est-Ouest de la Editura Hachette și apoi Albin Michel
- **1981** – primește prin poștă un colet conținând o bombă
- **1982** – o nouă tentativă a Securității de a-l asasina pe P. Goma
- **1986, februarie** – este numit Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres de către ministrul Culturii al Franței
- **1990** – după 20 de ani de inexistență ca scriitor român, Paul Goma debutează editorial în românește
- **1992** – Premiul Uniunii Scriitorilor pentru Ostinato. Îi apar în românește și alte cărți editate inițial în mai multe țări din Europa: Culoarea curcubeului, Cardă inversă, Patimile după Pitești, Din calidor, Arta refugii, Sabina, Gherla Astra, În cerc, Bonifacia etc.;
- **1994** – Paul Goma scrie Viața la Castel care devine Castelana, text nepublicat.

- **1995 - Paul Goma se anunță candidat la alegerile prezidențiale din 1996 (România). Scrie Adam și Eva, devenit Adameva. Apar cărțile: Amnezia la români, crisoni întredeschise – singur împotriva lor, Justa**
- **1997 – apare, la editura Univers Gardă inversă, ediție îngrijită de Sanda Anghelescu**
- **1998 – apar: Altina – grădina scufundată, Alte jurnale, Jurnalul unui jurnal**
- **1999 – Roman-intim apare la ALLFA, deschizând o nouă colecție.**
- **2000 – Paul Goma scrie romanul „polițist” Profil, tradus în franceză de Hélène Lenz - Profil bas - apare în același an la Edition de Syrtes**
- **2001– Scrie romanul Infarct - nepublicat**
- **2002 – Editura Jurnalul literar publică romanul Basarabia. Paul Goma scrie Bătrânul și fata**
- **2004 – apare dicționarul Alfabecedar**
- **2005 – La editura Criterion apare cartea „Paul Goma – 70” de Elvira Iliescu. La Universal Dalsi apare volumul semnat de Mariana Sipoș: „Destinul unui disident: Paul Goma”.**
- **2020- Paul Goma a murit în noaptea din 24 spre 25 martie din cauza infecției cu coronavirus.**

APRECIERI

- 1996 - Paul Goma este decorat de Ungaria prin ambasadorul său la Paris, cu prilejul comemorării a 40 de ani de la Revoluția Maghiară cu care Paul Goma s-a solidarizat.
- 2020 - Scriitorul Paul Goma, decorat post-mortem de Mitropolia Basarabiei.

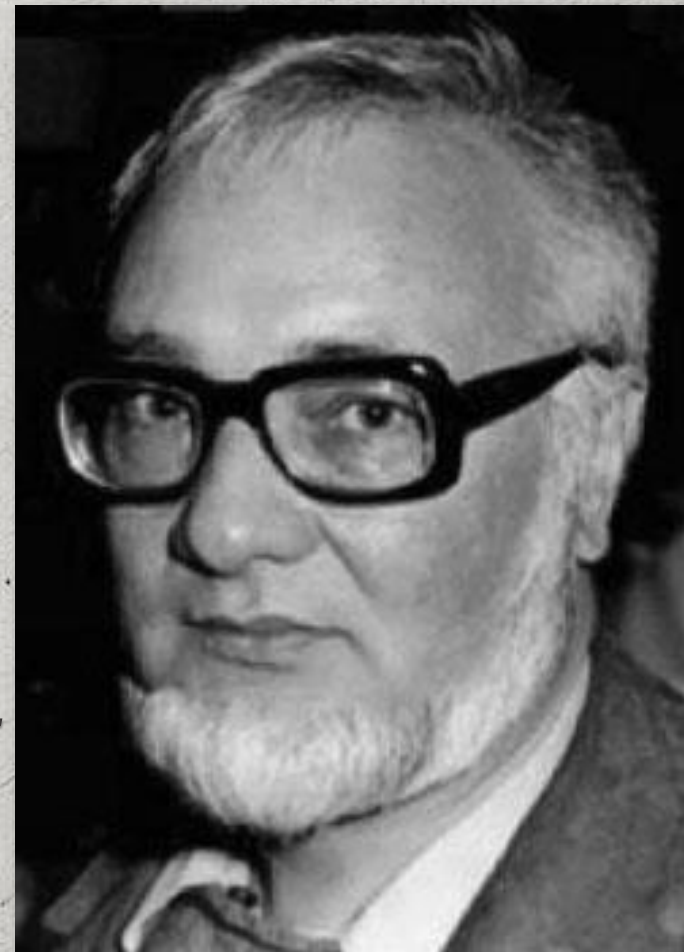
Biografia lui Paul Goma este în directă legătură cu bibliografia lui. Cărțile lui se nasc dintr-o profundă căutare de sine și mărturisesc despre o lume căreia îi aparține. România. Românii. Limba română. El însuși. Așa s-a născut și a murit Paul Goma, un scriitor de prim rang prin arta lui de a mânui limba română și de a (re)povesti destinul unui om, al unei familii, de a (re)scrie istoria unui popor. Cu propriul sânge, cu propria viață. Care se încheie abrupt, de Bunavestire.

<https://www.observatorcultural.ro/articol/bunavestirea-fara-paul-goma/>

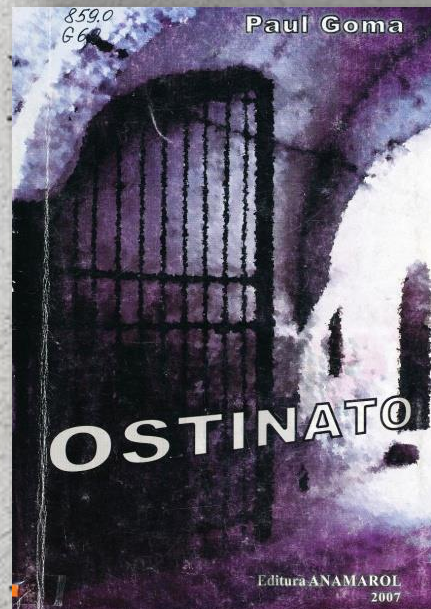
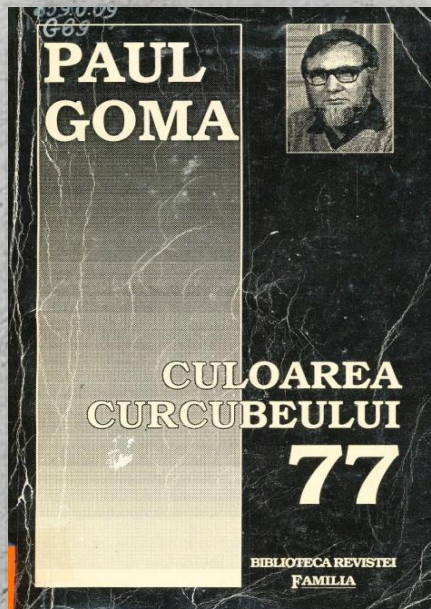
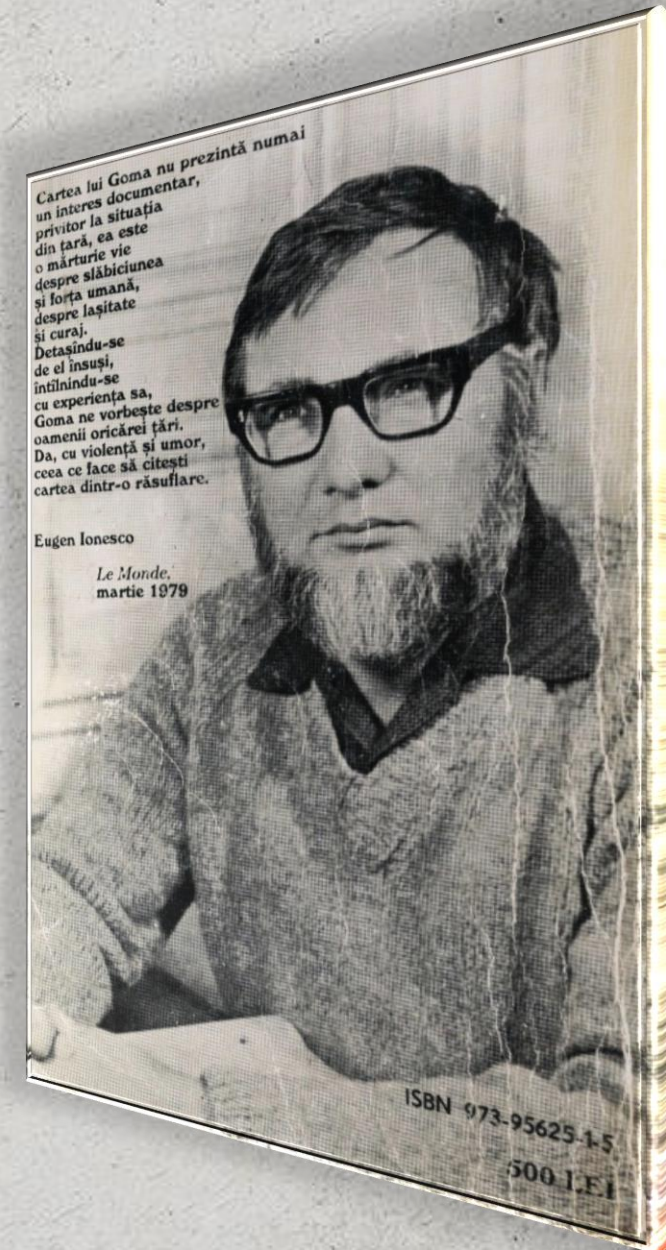
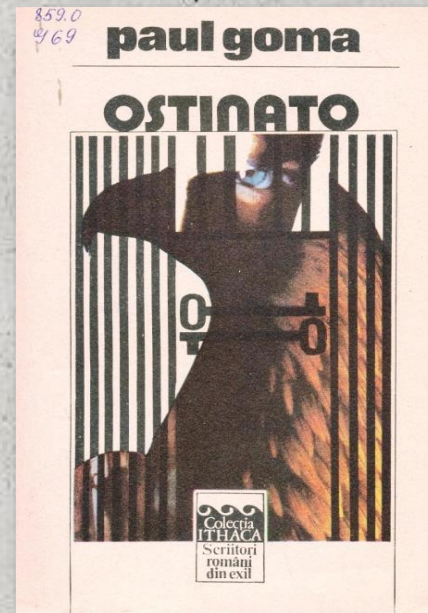
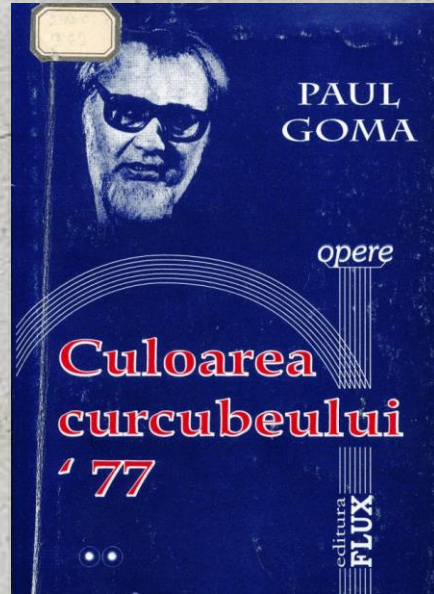
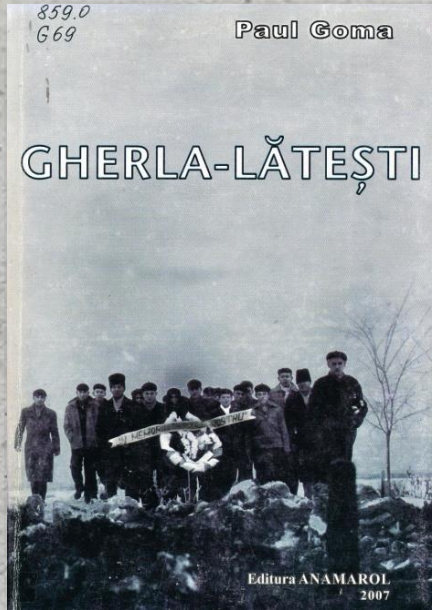

„Ilustru disident politic și neobosit denunțător al comunismului din România, Paul Goma și-a văzut aproape toate manuscrisele blocate de cenzura regimului dictatorial. Refugiat la Paris, și-a publicat romanele în prestigioase edituri din Franța, Germania, Olanda și Suedia. „Un Soljenițin român”, s-a spus despre Paul Goma și nu fără îndreptățire.”

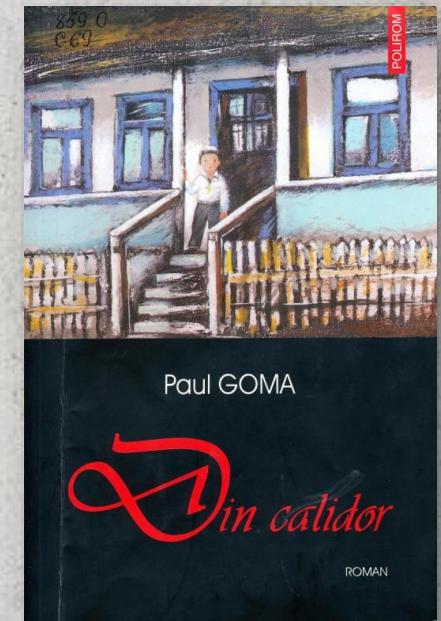
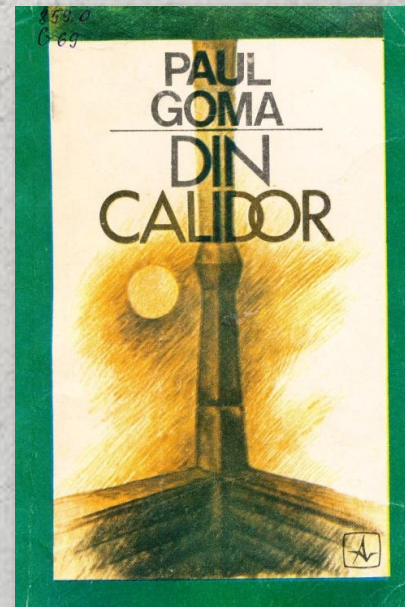
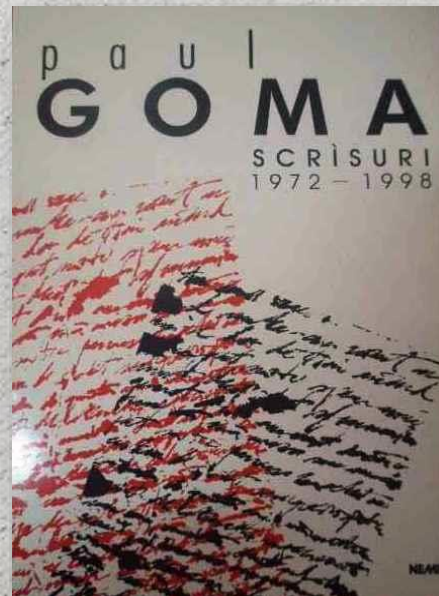
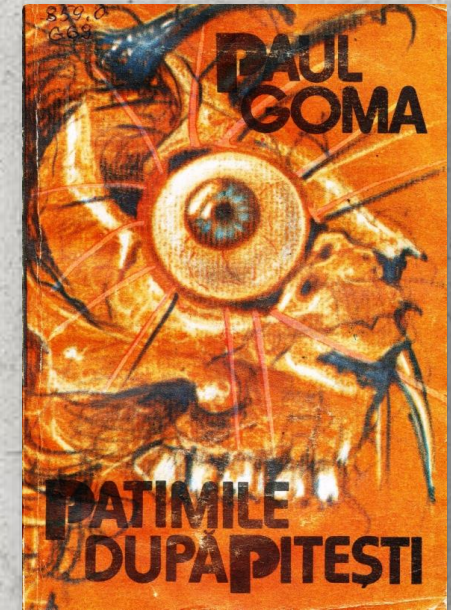
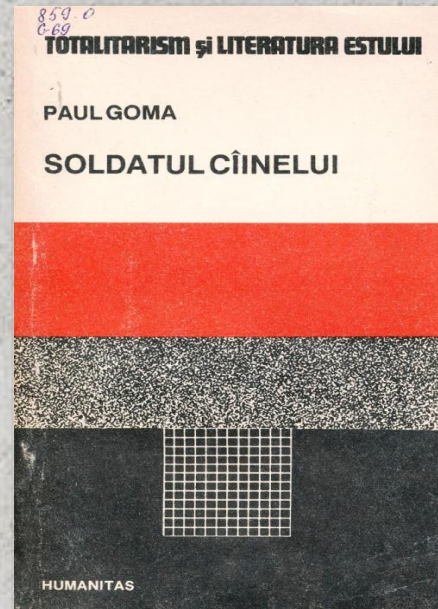
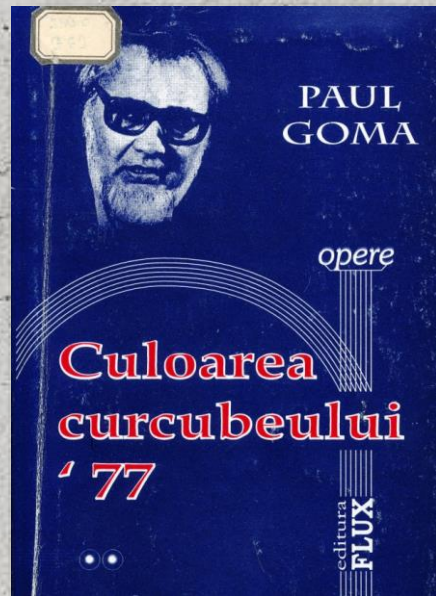
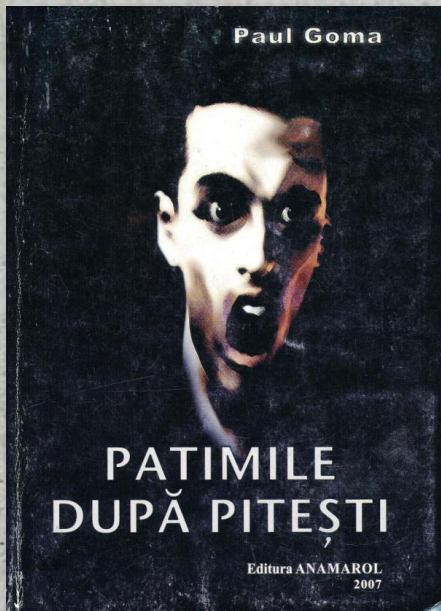
Marta PETRE

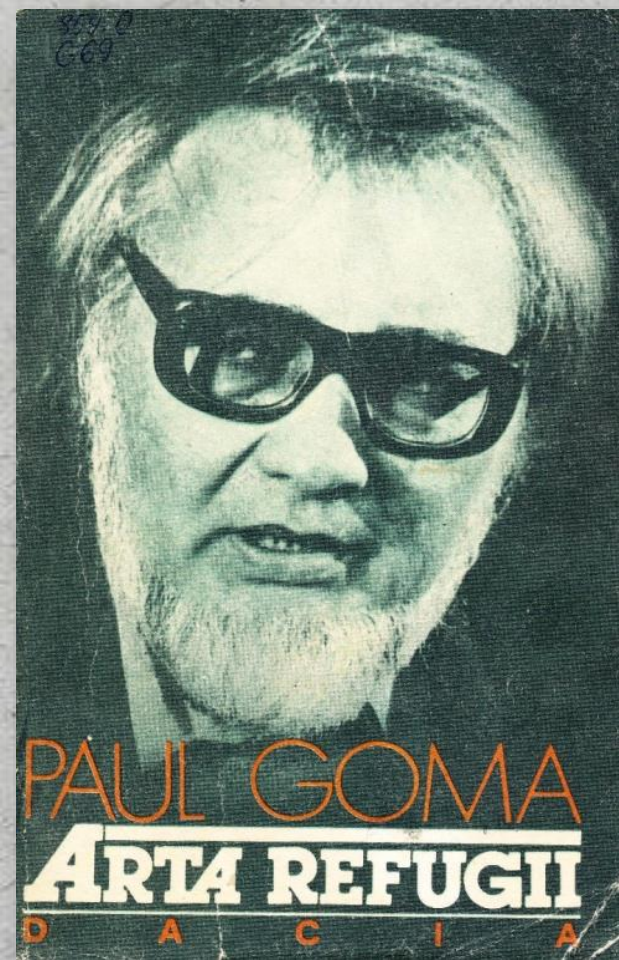

OPERA

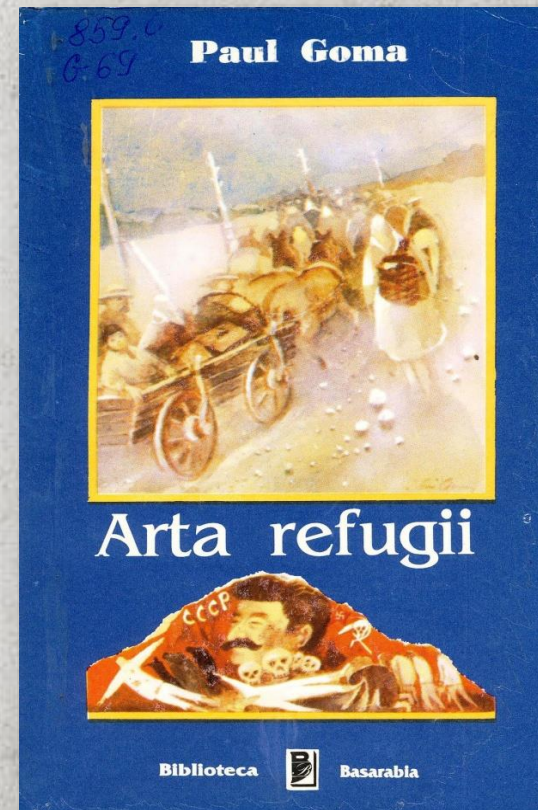

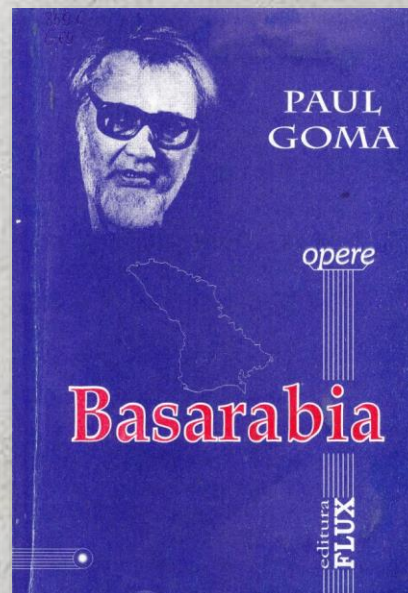
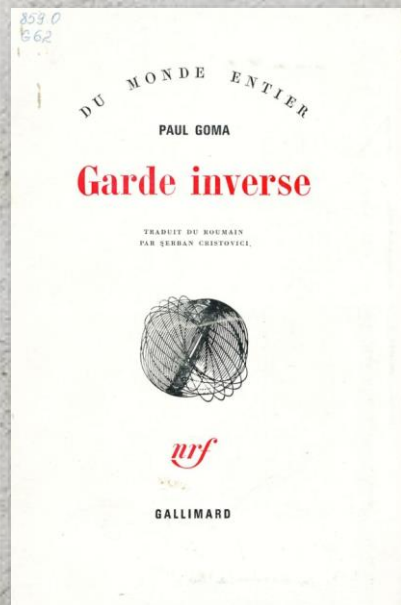
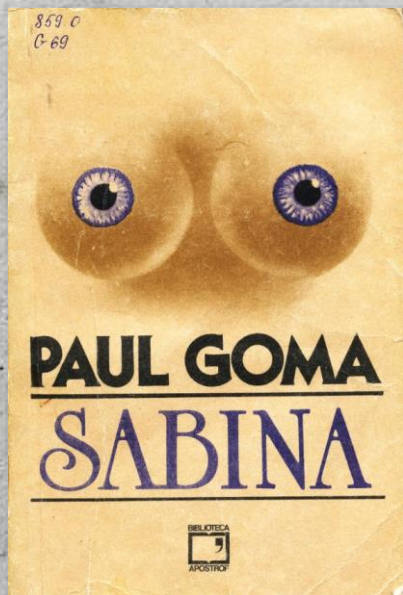
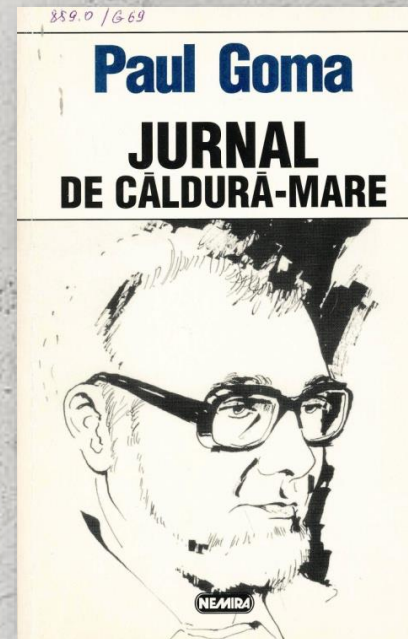
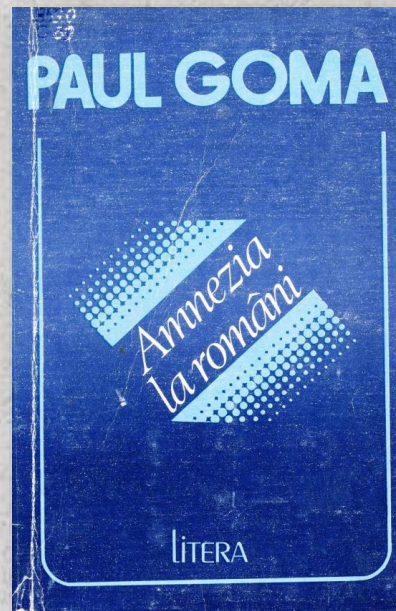
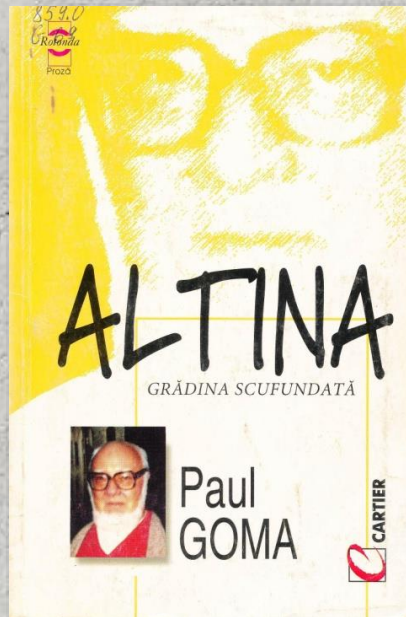
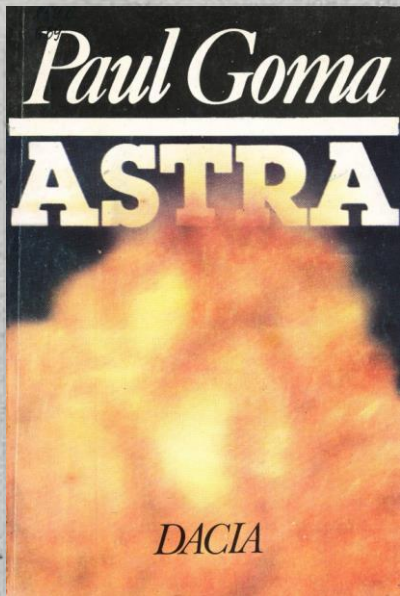
„...singurul disident
autentic
al României”.
Monica Lovinescu

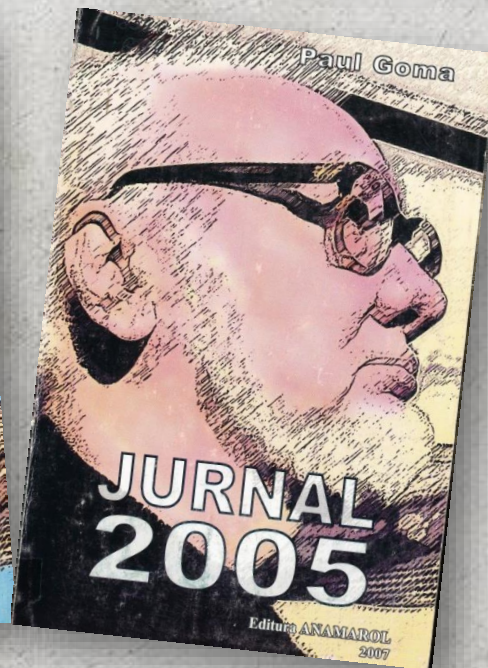
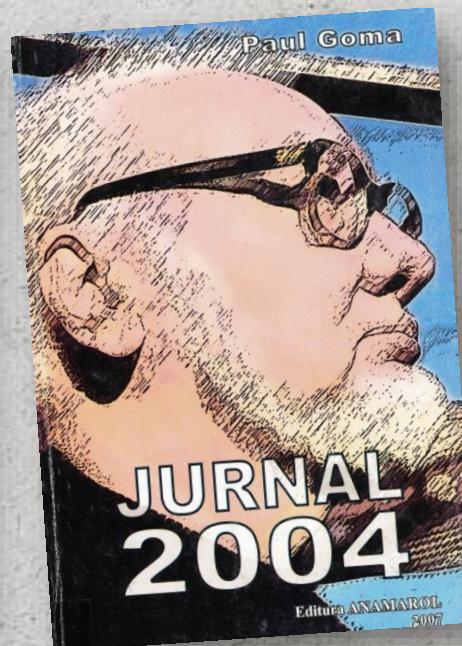
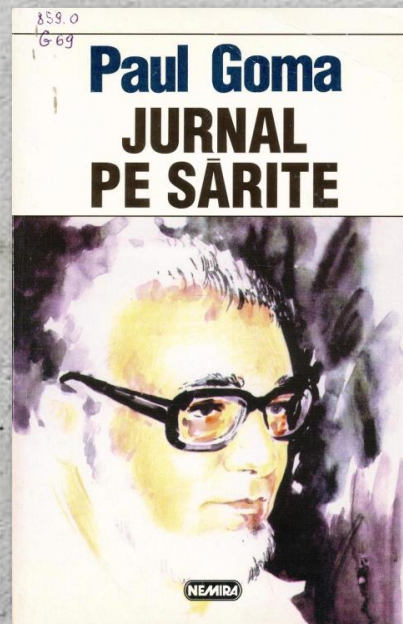
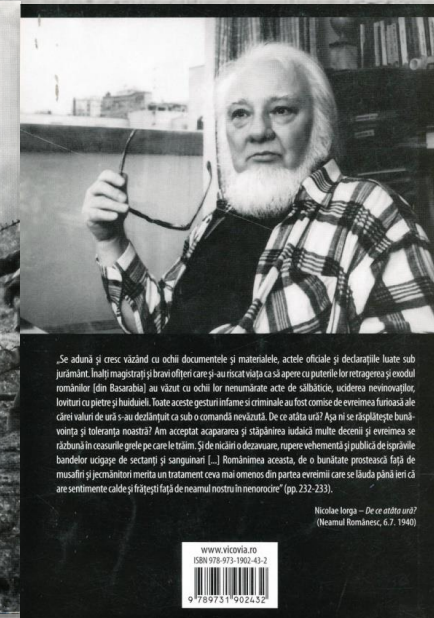
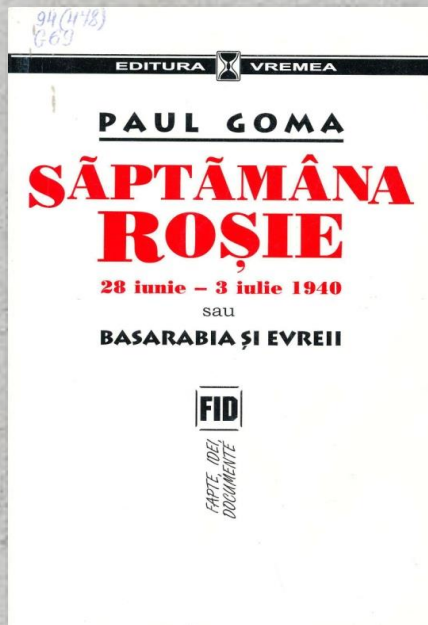

„Nu cunosc alt scriitor român căruia
să i se fi impus o grilă de receptare
mai nedreaptă și mai de nepătruns
în propria-i cultură, spre cititorul
de acasă, ca lui Paul Goma”
Petru **URSACHE**

„Paul Goma e un om ieșit din comun, și ca simplu cetățean și ca scriitor. Este un etalon de conștiință, de consecvență, de moralitate. Paul Goma nu a cedat nimic din convingerile sale de tinerețe, nu a pactizat cu minciuna – este mereu egal sieși”.
Vladimir BEȘLEAGĂ

„Având la temelie o zbuciumată experiență de viață - socială, politică, morală - scrierile lui Paul Goma sunt, totodată, cărți-document, cărți-mărturii, cu oameni adevărați și întâmplări reale. Romanele lui sunt, după cum s-a observat, niște memoriale ale durerii, o diagramă a revoltei și un protest al conștiinței etice în fața terorii, împotriva unor perfide încercări de a înstrăina de sine ființa umană.”

Nicolae VIERU

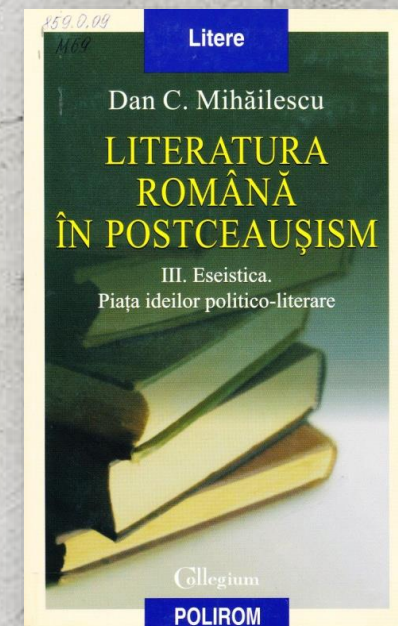
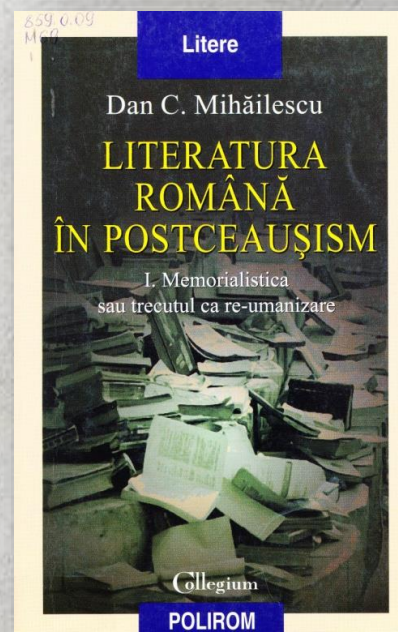
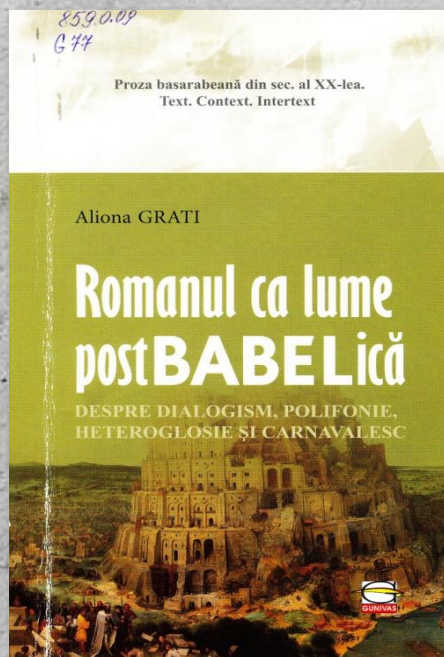
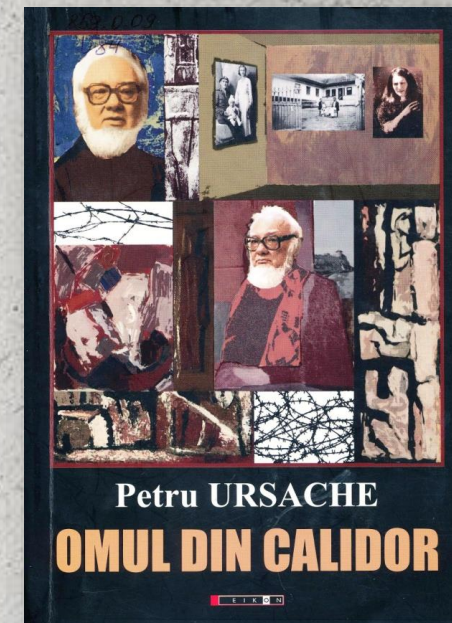
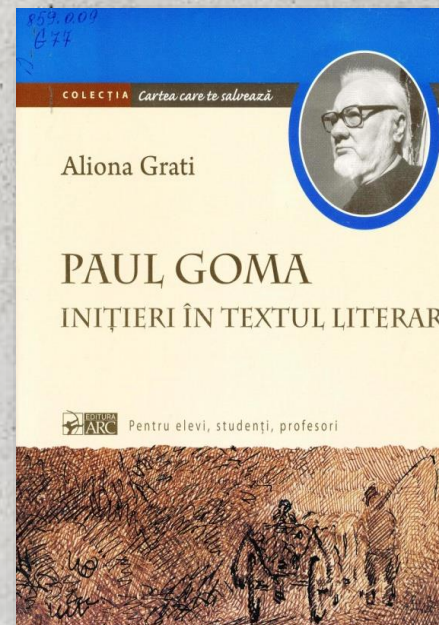
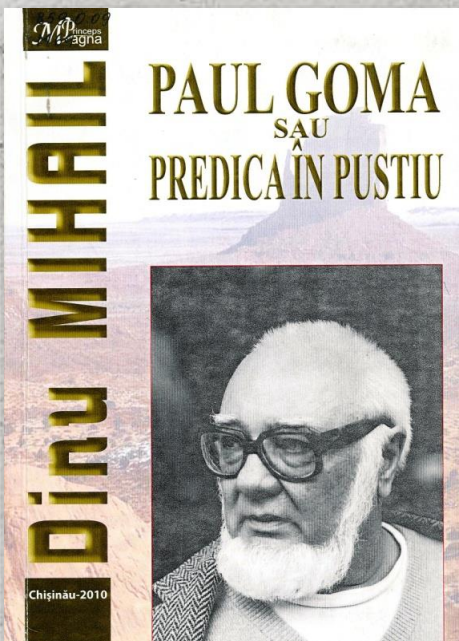
REFERINȚE CRITICE

Mariana Pasincovschi

859.0
P41
PAUL GOMA
Biografie și literatură

IMES

Ana Bantos
DESCHIDERE
SPRE
UNIVERSALISM

Literatura
română
din Basarabia
postbelică

„Paul Goma este unul dintre cei mai prolifici scriitori ai literaturii române. Opera sa, vastă și complexă, cuprinde cărți din diferite genuri: romane, eseuri, jurnale, lucrări de memoralistică și de publicistică, documente, un „alfabecedar” etc.”

Aliona GRATI

859.0.09
L66
Marin Radu Mocanu

LITERATURA ROMÂNĂ
ȘI
CENZURA COMUNISTĂ
(1960-1971)

ALBATROS

859.0.09
L66
Eugen Simion
**FRAGMENTE
CRITICE**

II
Demonul teoriei a obosit

FUNDAȚIA SCRISUL ROMÂNESC

859.0.09
L66
ALIONA GRATI

CUVÂNTUL CELUIALT
Dialogismul romanului românesc

859.0.09
L66
Alexandru Burlacu

TEXISTENȚE

Scara lui Osiris

859.0.09
L66

LITERATURA
DIASPOREI

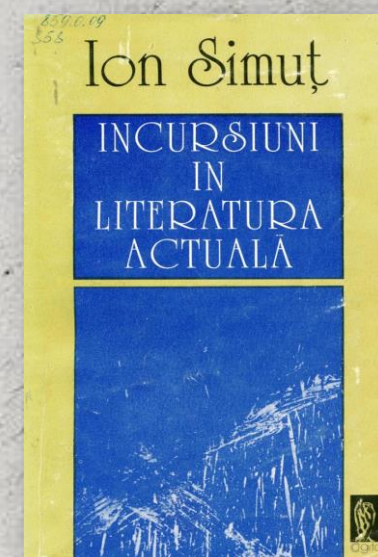
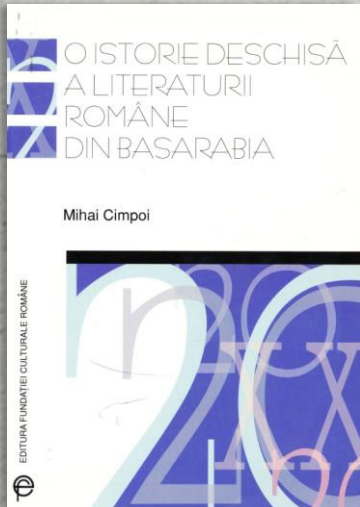

Mircea ELIADE
Eugen IONESCU
Emil CIORAN
Panait ISTRATI
Petru DUMITRIU
Virgil GHEORGHIU
Vintilă HORIA
Tristan TZARA
Aron COTRUȘ
Ion CARAION
Ștefan BACIU
Peter NEAGOE
Martha BIBESCU
Elena VĂCĂRESCU
Bujor NEDELCOVICI
Petru POPESCU

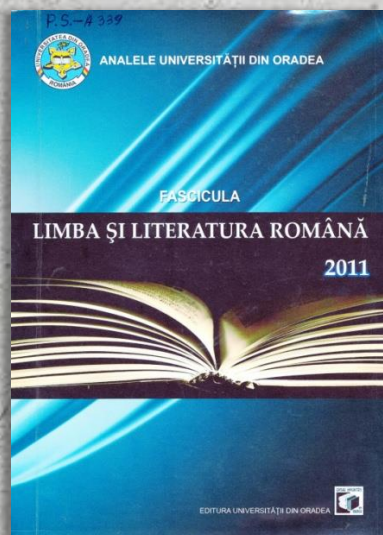
FLOREA FIRAN * CONSTANTIN M. POPA

EDITURA
MACEDONSKI

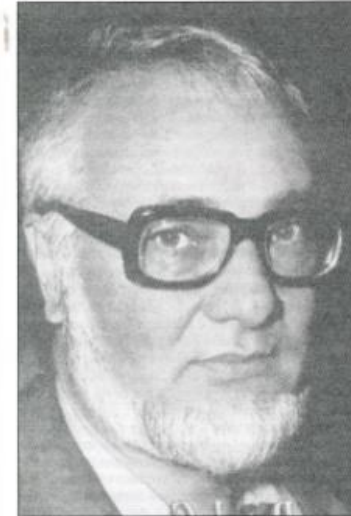
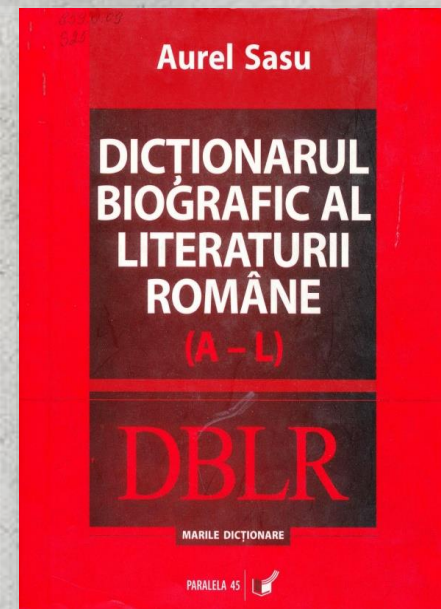
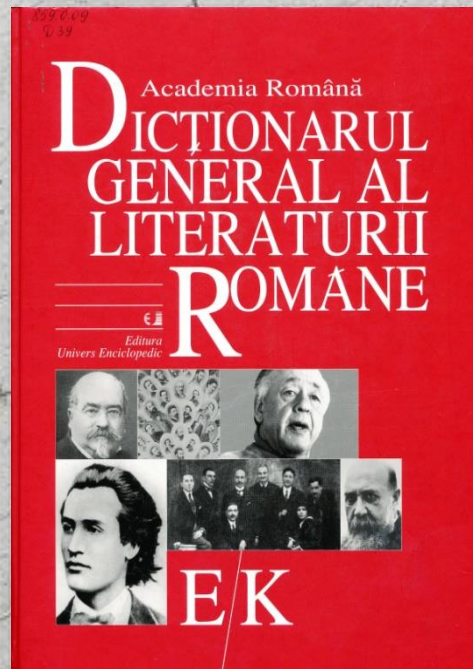
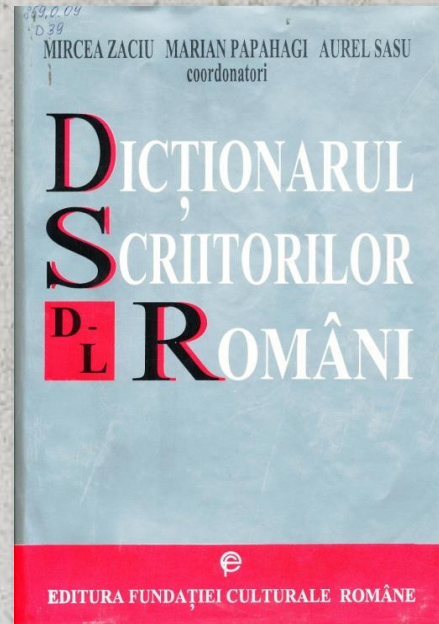
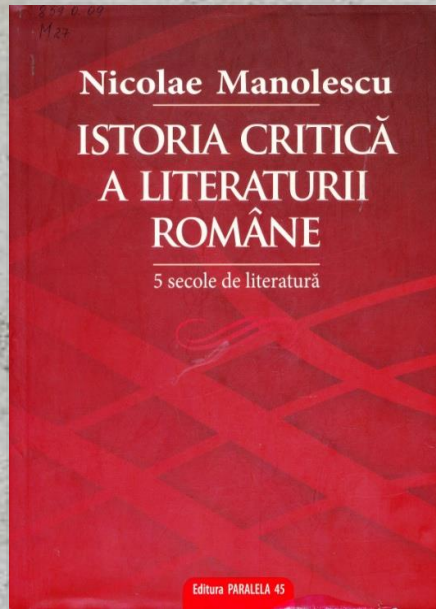

„Marele merit al lui Paul Goma e acela de a exprima adevărul cu o autenticitate ce nu admite nici o notă de contrafăcut și cu o ardoare etică ce nu permite nesocotirea măcar parțială a lui...”
Mihai CIMPOI

PREZENȚE ÎN SURSE DE REFERINȚE

accepta adevărul spus, scris de altul, chiar dacă nu-i este cu totul favorabil acel adevăr. A fi scriitor înseamnă a nu minti." Prin atitudinea sa, ca și prin luciditatea necruțătoare cu care denunțat ipocrizia colegilor de breasă, profitorii sau victime mute ale unui regim dictatorial menținut la putere prin crimă și delatime, G. a devenit un „personaj” incomod pentru toată lumea, un autoexilat căruia, după revoluția din 1989, nu i-a rămas decât să constate cu amărăciune imposibilitatea întoarcerii într-o patrie care, spune el, nu mai este a lui, ci a „omului nou”, modelat de deceniile de teroare comunistă. Jurnalul său (*Jurnal pe sărite*, *Jurnal de călătoria mare*, *Jurnal de noapte lungă*, toate din 1997, *Alte jurnale*, 1998, *Jurnalul unui jurnal*, 1998, *Jurnal de apocrif*, 1999) se constituie într-un rechizitoriu lung și lipsit de orice menajamente, îndreptat împotriva a ceea ce, în viziunea sa, este spiritul exagerat de conservare și micimea sufletească a scriitorului român, resemnat cu anticipație și incapabil de revoltă civică: „Ce fel de oameni suntem noi, români? Niste ființe lipsite de coloană vertebrală, incapabili să facem ceva prin noi înșine, mereu privind, trăgând cu coada ochiului la Stăpânul cel Mare, ca să aflăm dacă avem voie sau nu să-i injurăm pe Stăpânul cel Mic... Și, ca pe vremea fanarioților, numai cu binecuvântarea Porții...” Degetul acuzator al autorului nu iartă pe nimeni, de la figurile de prim rang ale vieții literare postbelice (Marin Preda, Nichiță Stănescu, Nicolae Manolescu, Al. Ivasiuc, Augustin Buzura), până la scriitorii și criticii mai puțin importanți, dar la fel de vinovați, în opinia sa, pentru dezastrul moral al României postbelice. Proza lui G. devine astfel o satiră înversunată, intens-acidă și nu de puține ori răutăcioasă. În care umorul negru și violența expresiei se împletesc cu talentul caricatural al autorului pentru a converti situațiile reale în „scene” și gesturile semnificative în „tablouri”.

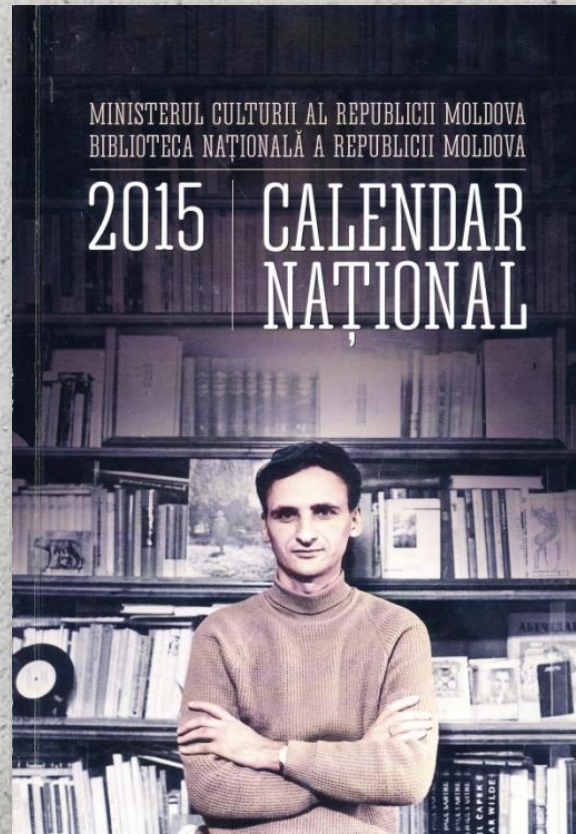
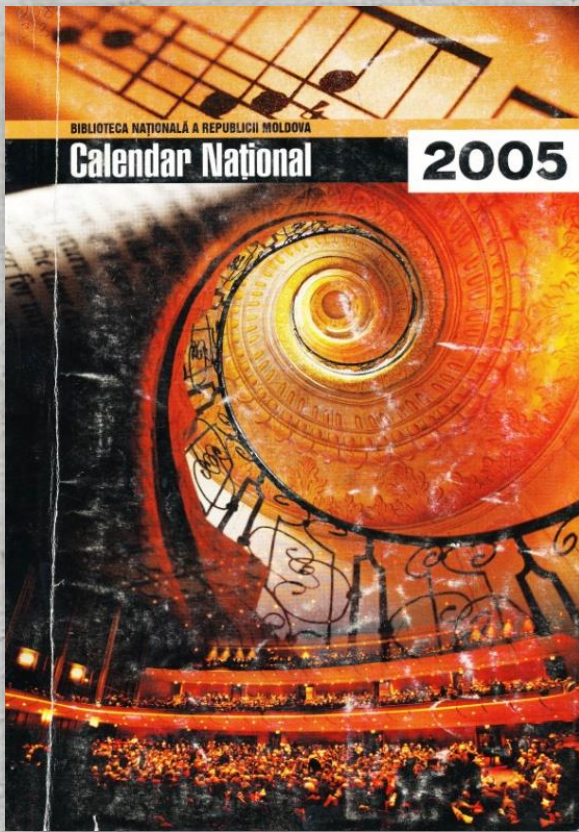
Radio Europa Liberă. Tot la Europa Liberă sunt difuzate, în lectura autorului, fragmente ample din romanul *Ușă...* și *Gherla*. În 1978 devine membru fondator al Comitetului Intelectualilor pentru Europa Libertăților (CIEL), membru fondator al revistei „L'Alternative” și membru în colegiul de onoare al revistei „Kontinent”. Din 1980 este director al colecției „Est-Ouest” de la Editura Hachette și apoi de la Albin Michel. Între 1980 și 1990 participă la diverse conferințe și colocvii anticomuniste, fiind, printre altele, membru fondator al Internaționalei Rezistenței, cu sediul la Paris; pentru toate acestea, este de mai multe ori tinta unor atentate puse la cale de agenții ai Securității de la București. În 1986 i se conferă, de către ministrul Culturii al Franței, titlul de Chevalier de l'Ordre des Arts et des Lettres.

Spirit justițiar și incisiv, susținător fervent și adeseori inflexibil al resortului etic al oricărui act creator, G. își construiește romanele ca repere mnemotehnice pe drumul unei istorii existențiale aflate sub semnul refugiului și al exilului. A fi scriitor înseamnă, pentru G., nu doar a practica o simplă profesie — o activitate meșteșugărească —, ci, în acord cu mesianismul de sorginte romantică, a fi investit cu o misiune, al cărei fundament este conștiința morală. „A fi liber, pentru scriitor, înseamnă a spune și a scrie adevărul (atunci când scrie și vorbește despre realitatea-asa-cum-este-ea) și a

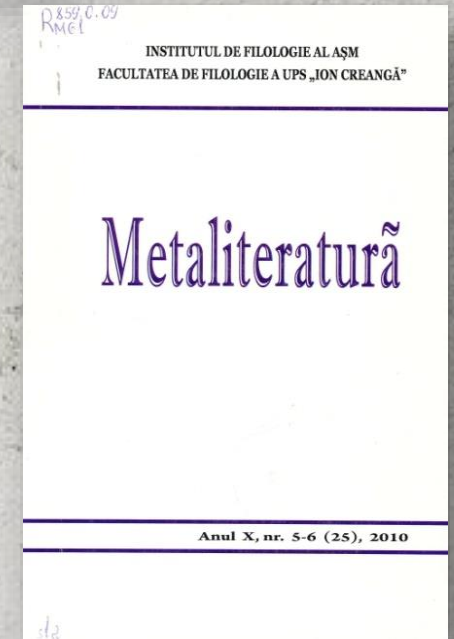
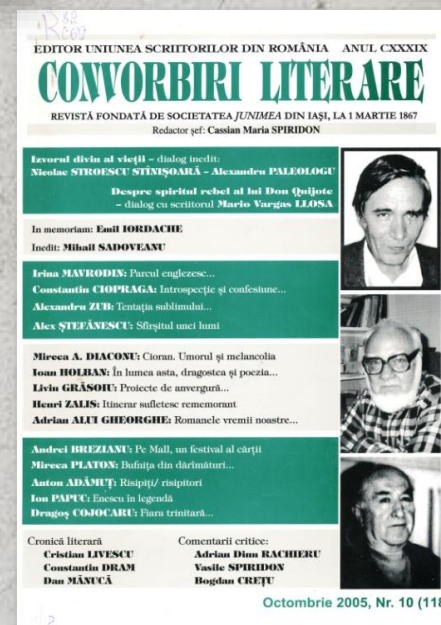
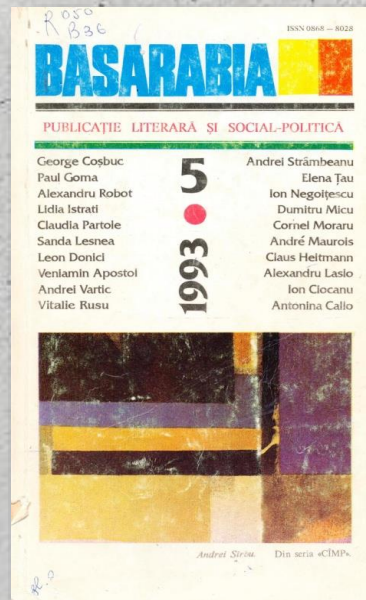
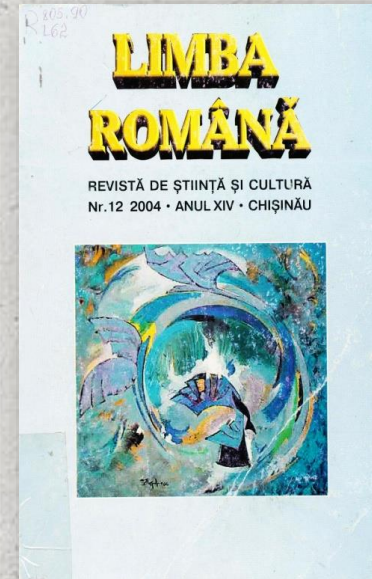
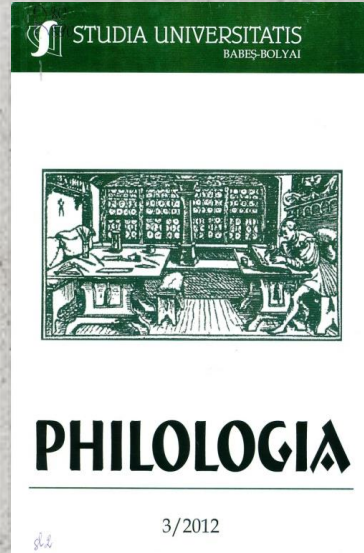
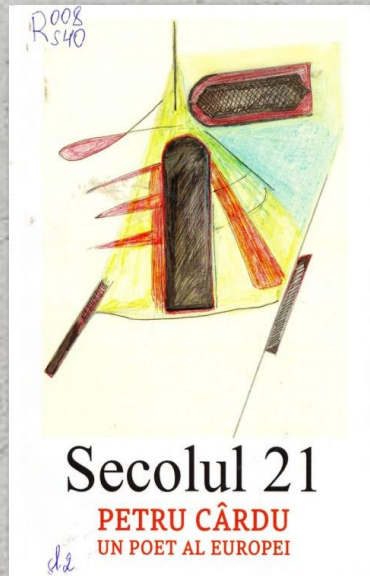
PREZENȚE ÎN CALENDARUL NAȚIONAL

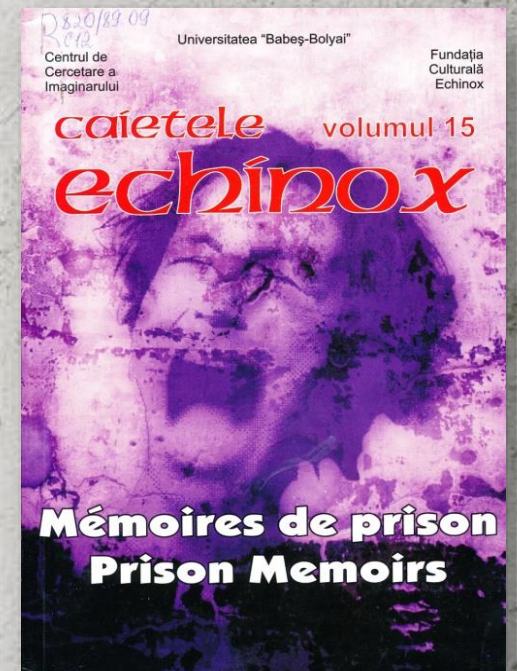
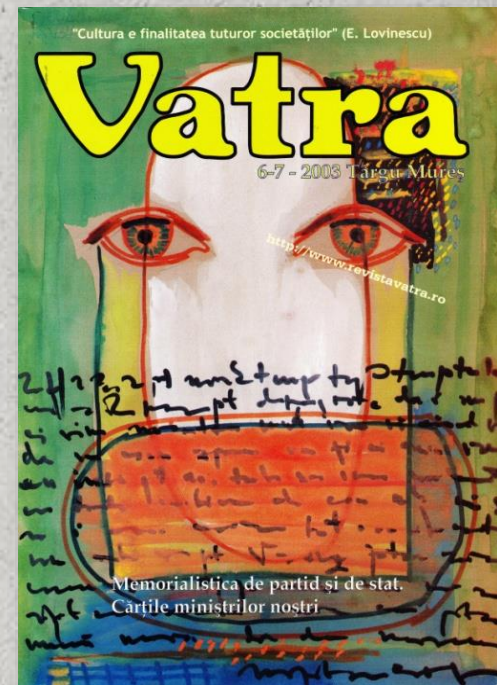
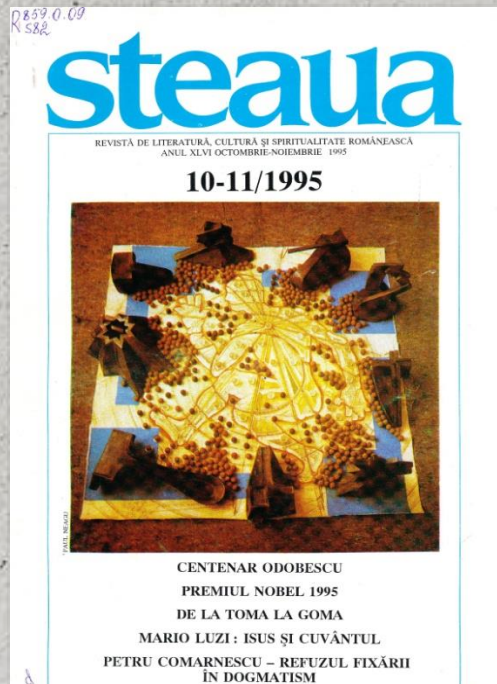
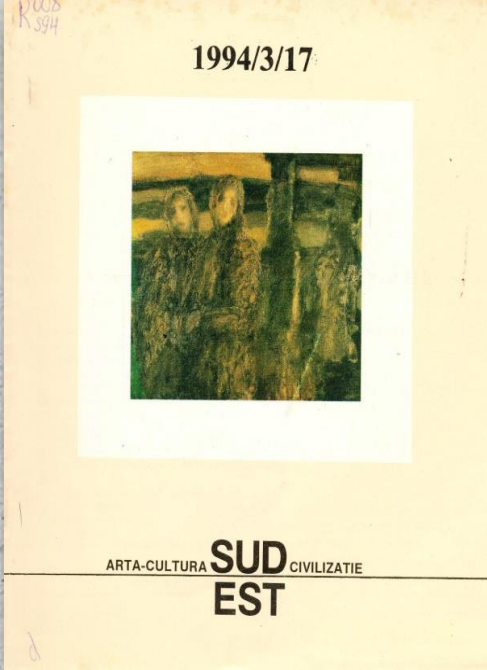
„Paul Goma primul disident român, inițiator al unei mișcări pentru drepturile omului în țara sa, trăind astăzi în exil, aduce mărturie, cu talentul scriitorului care dăruiește narațiunii un suflu tragic, cu convingerea omului care refuză profanarea ființei umane.”

Lucien GUISSARD

PREZENȚE ÎN PUBLICAȚII PERIODICE

PREZENȚE ÎN INTERNET

The screenshot shows the Paul Goma website, which is a personal site for the author. The header includes the name "Paul Goma" and the tagline "Scritori Internazionali". Below the header, there are navigation tabs for "Nou", "Total", "Bio-Bibliografie", "Ficțiune", "Dicționar", "Jurnale", "Publicistică", "Măsură", "Documente", and "Autofotografii". The main content area features a section titled "Vaca" with a list of journal entries from 2011 to 2013. A large blue URL is overlaid on the page: <http://www.paulgoma.com>. At the bottom, there is a calendar for September 2015.

The screenshot shows Paul Goma's Facebook profile. The profile picture is a portrait of him wearing glasses. The cover photo shows him holding a sign that says "PAUL GOMA". The profile name is "Paul Goma" and the bio is "Общественный деятель". There are buttons for "Нравится", "Подписаться", and "Сообщение". The page shows 2,538 likes and a post from August 31, 2013. A large blue URL is overlaid on the page: <https://www.facebook.com>.

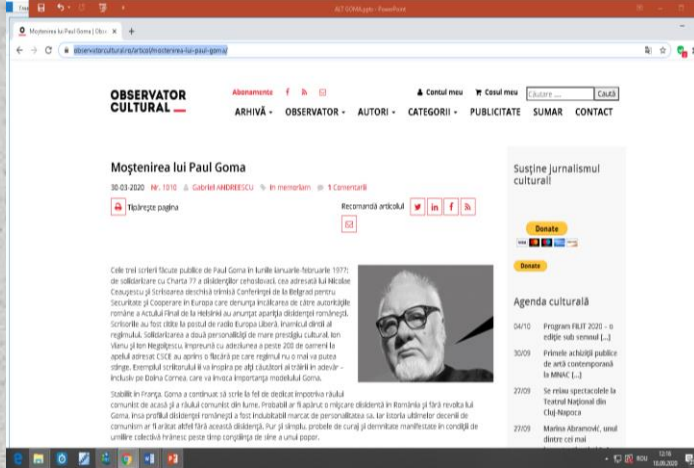
The screenshot shows the Wikipedia article for Paul Goma. The article is in Romanian and provides a detailed biography of the author. The title is "Paul Goma" and the subtitle is "De la Wikipedia, enciclopedia liberă". The article text includes: "În luna septembrie, Wikipedia organizează un concurs de fotografie având ca temă monumentele istorice din România. Toți utilizatorii sunt invitați să participe. Articolele acestei săptămâni sunt **Bătălia de la Sighișoara**, **Lăgărul de prizonieri de la Holzminden**, **Mujahedinii** și **Perioada caldă medievală**. Oricine poate contribui la îmbunătățirea lor." Below the text is a table with information about Paul Goma, including his birth date (2 octombrie 1935), his political party (Partidul Comunist Român), and his occupation (scritori). A large blue URL is overlaid on the page: https://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_Goma.

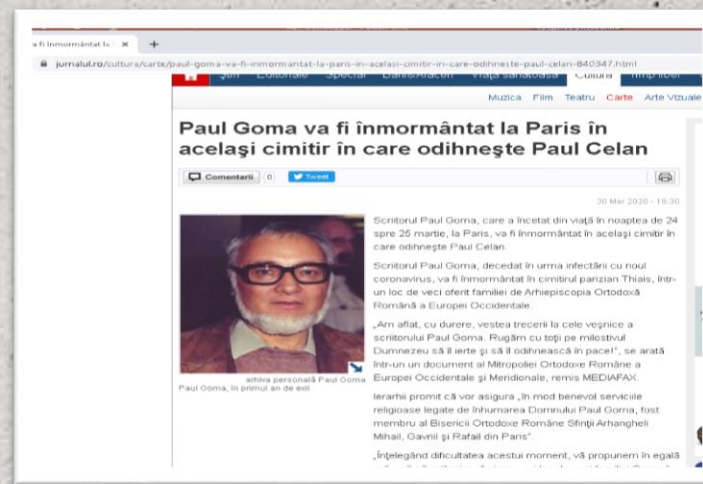
The screenshot shows a news article from Romaniabreakingnews.ro. The title is "Paul Goma: Tradarea exilului românesc – Securitatea și obiectivele „Centralei”". The article is dated 26 Iulie 2013. The main image is a portrait of Paul Goma. Below the image is a video player with the title "Interviu cu scriitorul Paul Goma, despre unele probleme ale Exilului românesc, realizat de Radu Negrescu-Suțu ***A-L PREZENTA". A large blue URL is overlaid on the page: <http://romaniabreakingnews.ro/paul-goma>.

https://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_Goma

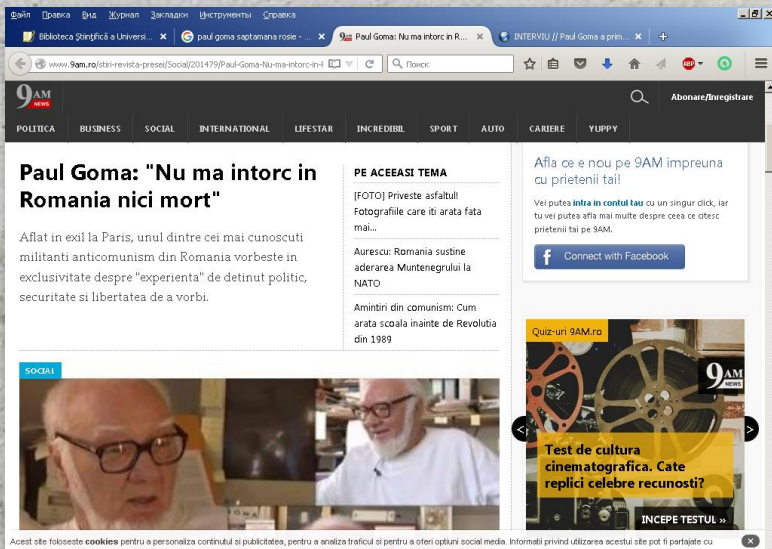
<http://romaniabreakingnews.ro/paul-goma>

<https://www.observatorcultural.ro/articol/moștenirea-lui-paul-goma/>

<https://jurnalul.ro/cultura/carte/paul-goma-va-fi-inmormantat-la-paris-in-acelasi-cimitir-in-care-odihneste-paul-celan-840347.html>

<http://www.9am.ro/stiri-revista-presei>

<https://flori-balanesco.blogspot.com/search?q=paul+goma+>

BIBLIOGRAFIE

- BĂLĂNESCU, Flori. Paul Goma – românul rătăcitor în patria limbii române. In: *Metaliteratură*. 2010, nr. 5-6, pp. 17-25. ISSN 1857-1905.
- CODREANU, Theodor. Al treilea exil al lui Paul Goma. In: *Metaliteratură*. 2010, nr. 5-6, pp. 33-39. ISSN 1857-1905.
- GOMA, Paul. *Culoarea curcubeului'77*. Ch. : FLUX, 2003. 270 p. ISBN 9975-77-038-X.
- GOMA, Paul. *Jurnal 12, 2004* : Biobibliografie. București : Anamarol, 2007. 375 p. ISBN 978-973-8931-40-4.
- GRATI, Aliona. *Paul Goma. Inițieri în textul literar*. Ch. : ARC, 2011. 67 p. ISBN 978-9975-61-659-1.
- MIHAIL, Dinu. *Paul Goma sau Predica în pustiu*. Ch. : Magna-Princeps, 2010. 72 p. ISBN 978-9975-4057-7-1.
- PASINCOVSCHI, Mariana. *Paul Goma. Biografie și literatură*. Florești-Cluj : Limes, 2012. 308 p. ISBN 978-973-726-694-1.
- URSACHE, Petru. *Omul din Calidor*. Cluj-Napoca : Eicon, 2012. 320 p. ISBN 978-973-757-577-7.

RESURSE ELECTRONICE

- Colecția Bibliotecii Științifice USARB – <http://primo.libuniv.md/>
- <http://www.paulgoma.com>
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Paul_Goma
- <http://www.literaturasiarta.md>
- http://www.istoria.md/articol/606/Paul_Goma
- <http://www.observatorcultural.ro>
- <http://jurnalul.ro/special-jurnalul/paul-goma>
- <http://www.metaliteratura.net>
- <http://romaniabreakingnews.ro/paul-goma>
- <http://www.9am.ro/stiri-revista-presei>
- <http://www.radiochisinau.md>
- <http://flori-balanescu.blogspot.md>
- <https://www.facebook.com>
- <https://www.facebook.com>
- <https://www.youtube.com>

Realizat:
Valentina TOPALO,
Serviciul Comunicarea Colecțiilor.Programe Infodocumetare.
Marketing.

Design/coperta:
Silvia CIOBANU,
Serviciul Comunicarea Colecțiilor.Programe Infodocumetare.
Marketing.

2020